

Domstoladministrasjonen
Postboks 5678 Torgarden
7485 TRONDHEIM

Deres ref.

Vår ref.
23/4461 - ODTV

Dato
23.10.2023

Supplerende tildelingsbrev nr. 4 – oppdrag om å utrede etablering av hurtigspor i Oslo

Justis- og beredskapsdepartementet viser til tildelingsbrev 22. desember 2022, supplerende tildelingsbrev nr. 1 8. mai 2023, supplerende tildelingsbrev nr. 2 27. juni 2023 og supplerende tildelingsbrev nr. 3 17. oktober 2023.

Barne- og ungdomskriminaliteten er lav i Norge, og de fleste unge begår ikke lovbrudd. Siden 1990-tallet har det vært en vesentlig nedgang i registrert kriminalitet blant de under 18 år. Det er likevel en klar sammenheng mellom alder og kriminalitet, og unge er overrepresentert både blant de som begår kriminalitet og blant de som er utsatt for kriminalitet. De senere årene har det også vært en liten økning i registrert kriminalitet blant de under 18 år. Dette har først og fremst sammenheng med et økt antall siktelser mot en liten gruppe ungdommer som begår gjentatt kriminalitet, og som står for en betydelig andel av lovbruddene.

Lang ventetid mellom lovbrudd og reaksjon kan være en stor belastning både for unge lovbrøyttere, fornærmede og pårørende, og vil også kunne utgjøre en risiko for at ungdommen begår nye lovbrudd. En rask straffesaksbehandling vil kunne bidra til å hindre tilbakefall og rekruttering til kriminelle nettverk. De siste årene er det gjennomført flere utredningsarbeider knyttet til tidsbruk fra lovbrudd er begått til gjennomføring av ungdomsstraff og ungdomsoppfølging starter.

Regjeringen fremmet 29. september 2023 Prop. 139 L (2022–2023) Endringer i konfliktrådsloven, straffeloven og straffeprosessloven mv. (strafferettslige reaksjoner for ungdom og varetekt med elektronisk kontroll). Flere av lovforslagene har som formål å forbedre de strafferettslige reaksjonene ungdomsstraff og ungdomsoppfølging. Forslagene skal blant annet sikre at det går kortere tid mellom lovbrudd og iverksettelse av straff, og at domstolene har flere handlingsalternativer ved idømmelse og brudd. I

tillegg skal enkelte av forslagene også sikre raskere iverksettelse av øvrige reaksjoner i saker der gjerningspersonen var under 18 år.

Domstoladministrasjonen, Kriminalomsorgsdirektoratet, Politidirektoratet, Riksadvokaten og Sekretariatet for konfliktrådene gjennomførte i 2020 en felles analyse av tidsbruk fra lovbrudd begås til gjennomføringen av ungdomsstraff og ungdomsoppfølging starter. I arbeidet med denne analysen identifiserte virksomhetene flere tiltak som kan bidra til å begrense tidsbruken. Virksomhetene fikk derfor i 2021 i oppdrag å følge opp dette.

Det er viktig å sikre at saksbehandlingstiden i straffesakskjeden som helhet og i det enkelte leddet er så kort som mulig, og at virksomhetene overholder lovbestemte frister. Det vises blant annet til fristene i straffeprosessloven § 275 og til andre frister for saksbehandlingstid knyttet til unge lovbrøyttere. I tillegg er det viktig at brudd i straffegjennomføringen av ungdomsstraff og samfunnsstraff følges opp raskt og effektivt i domstolene.

Riksrevisjonen påpekte i Dokument 3:3 (2019–2020) at i saker der siktede var under 18 år da forbrytelsen ble begått, ble ikke fristen i straffeprosessloven § 275 andre ledd andre punktum bokstav a overholdt i vel halvparten av sakene i tingrettene og i 19 av 26 saker i lagmannsrettene. Riksrevisjonen vurderte dette som sterkt kritikkverdig.

Oslo har de største utfordringene med gjentatt og alvorlig kriminalitet blant ungdom og med kriminalitet begått av unge med gjengtilknytning. Oslo har et stort volum av saker og til dels mer alvorlige saker enn andre byer.

Departementet ber Domstoladministrasjonen, i samarbeid med Politidirektoratet, Kriminalomsorgsdirektoratet, Riksadvokaten og Sekretariatet for konfliktrådene, om å utrede etablering av et hurtigspor for behandling av straffesaker i Oslo hvor gjerningspersonen er under 18 år. Utredningen skal skje med utgangspunkt i gjeldende regelverk og Prop. 139 L (2022–2023) Endringer i konfliktrådsloven, straffeloven og straffeprosessloven mv. (strafferettslige reaksjoner for ungdom og varetekt med elektronisk kontroll). Den skal også ses i sammenheng med tidligere gjennomført arbeid, herunder arbeid knyttet til felles analyse av tidsbruk. I tillegg skal det ses hen til prosjektet med hurtigbehandling av straffesaker med et klart og oversiktlig bevisbilde. Det skal videre fremgå hva som kan etableres innenfor gjeldende budsjettammer og hva som eventuelt vil kreve ekstra ressurser.

Utredningen skal presenteres i en skriftlig rapport. Rapporten skal leveres til Justis- og beredskapsdepartementet innen 31. desember 2023.

Med hilsen

Jostein Haug Solberg
ekspedisjonssjef

Gunhild Sletmoen
avdelingsdirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur

Kopi til

Kriminalomsorgsdirektoratet
Politidirektoratet
Riksadvokaten
Riksrevisjonen
Sekretariatet for konfliktrådene